

... Թագաւոր արքայ փառաւոր
... Թագաւոր արքայ փառաւոր

ՏԱԽԻԼ ԻՅԷ

ԻթիթիՅԱՐ

Պիր վազբլման պերու թեգատ-
տիւմ եօլունտա իճրա օլունան խալի-
ճէ իսլահաթլար, պէշէրիճէ (քնկերա-
յին) անվարկի թատիլ իլլէմիլէր
տիր Մէզքիւր թեգատիլ սուրէթի թա-
նքմանալարտան տէյիլիզ կէրէյի կի-
պի վէ աշիքեար սուրէթտէ թեգատ-
տիւմ իճրա օլունմուշ տուր: Մէզքիւր
թեգատտիւմին նէ տէրէճէտէ օլմուշ
օլտուղունու անլամագ իլլին շիմոթի
վազթը կէշմիլ վազթը իլլէ, վէ էհալի-
միլլին պու կիւնքի հալինի էսքի հալի
իլլէ մուգաեհէ (բալդատտի) իթմէք
քեաթի տիր:

Յագաթ պու մատտէտէ իճրա իտի-
լէճէք տիկէր իսլահաթ վար տըր: Պիր
չօգ զայիթ թարափլարըմը վար տըր
քի անլէր, էվրօպա էհալիտիւնէ պագա-
րագ հէնուզ պիլի ինքեար գապուլ իթ-
մէզ սուրէթտէ աշաղք պիր հալտէ
պըրագմագտա տըրլար:

Մէսէլա պուլունտուղունուզ պէշէ-
րիճէ հալ ու մէվգըմըն ասլա ինքեար
գապուլ իթմէզ գուսուրլարընտան պի-
րիտին պէեան իլլէտիկիմիլ հալտէ,
մէկէրիլ պիլտէ, իթթիֆագ վէ պիր-
լիք րուհունուն էլ վիրէճէք գատար
իլլէր վարմը օլմատըք աեան աշի-
քեար կէօրիւմէզ մի:

Հիւքիւմէթի սէնիլէ էվիլլէրի միւս-
թէլիֆ միլլէթլէրի պիրպիրլէրիտէն
այըրան նիֆագ ու իթթիֆագըքըք-
լարա պիր նէթիճէ վիրմէք իլլին մէտհ
ու մէնա օլունմահա շահան սուրէթտէ
չալըմը վէ զայիթ իլլէմիլ տիր Շէօյ-
լէ քի, պիր թագըմ աղըր խուսու-
լարտա մէմալիքտէ պուլունան քեաթի-
ֆէյի շէհրիլէրին հուգուգ ճիհէթիլլէ
պիրպիրլէրիտէն միւսալի օլտուղլարըն
թանըմը վէ պիրպիրլէրիտէն այնի վա-
թանըն էվալարը մագաթմէնտա նագար
գըլմալարը գըմընտա անլէրէ տալլէթ
օգուլունու տուր:

Տահա էյի պիր շէյ եարմը տըր,
եանի, իթմիլ օլտուղու վատլէրին խու-
լուքեարանէ սուրէթտէ օլմուշ օլտու-
ղունու իճրաթլէ իսպաթ իլլէմիլ տիր:

Հալ պու քի, ջաթը հաղթթի Շա-
հանէնին, էհալիտիւնի պիրպիրլէրիտէն
եագըն վարտըմագ իլլին իղհար իլլէ-
տիլիլարդու, հէր սընքի էհալի պէյ-
նիտէ հէնուզ էլ վիրէճէք գատար
ագա իթմէմիլ տիր: Շէօյլէ քի, միւս-
թէլիֆ միլլէթլէրի, պիրպիրլէրիտէն եա-
պանք, վէ էքէր տէֆա խասիմ տիր-
լէր կիպի, պիրպիրլէրիտէն այըրէօ-
միւր կէշիլմէքտէ օլուպ, ագլ ու իտ-
րագ վէ իլլի մանթըք վէ շալիսի մէն-
ֆատթլարը իգթիլդաթնա, հիւքիւմ-
տարըն հիմանէս թահլէրնտա պու-
լունտուղլարը հալտէ, պիրպիրլէրիտէն
հագըն վարմալարը լազըմ կէլիլ օլ-
տուղունու հէնուզ անլամաթլար տըր:

Գայիտէտէն խարիճ օլան մէզքիւր
հալ, պաղըմա Միւսլիմանլարըն պիր
չօգ վազթ իրիսթիանլար իւղէրինէ
հիւքիւմ իլլէմէլէրիտէն սօնրա գալըմը
օլան էսէրլէրտէն նէշէթ իթմէքտէ
տիր: Էսքի հալտէն սօնրա տալիսի,
Միւսլիմանլարտա, իրիսթիանլարը ա-
ղաճըք խօրաեարաք հիմանէ իլլէմէք-
լիք, զէ իրիսթիանլարտա տալիսի սա-
պըրսըլըքլա մէղէլլէթէ թէհամիլ
իլլէմէքլիք պագը գալըմը տըր:

Մէզքիւր էֆիքեար միւսպանէթի
հագըքտտա էսէֆ իթտիկիմիլլէ պէ-
րապէր, օլ պագտէ հատտէն զիւստէ
թէհամիլլէ իթմէյիլ, շիւնքի կէշմիլ

վազթըն պըրագտըք իղլէր, պիրկիւն-
տէ նագէտիտ օլմագլար: Միւսլի-
մանլար իլլէ իրիսթիանլարըն, պիրի-
պիրլէրինէ եագըն վարմալարը մատ-
տէսի, զաթէն օլմուշ պիրթմիլ պիր շէյ
տիր, ճան ու կէօնիլտէն պիրլէյմէ-
լէրի իսէ, վազթ իլլէ տիր, Ֆագաթ
չու շարթ իլլէ քի հիւքիւմէթ, հասը
քի շիւքէմիլ եօգ տըր, իրիսթիան-
լար իլլէ Միւսլիմանլարա միւսալթ
նագարը իլլէ պագմագլըլա տէֆամ վէ
հէր պիր միւսայիտ (յարմար) ֆըրսա-
թը գալըմաեարագ, քէնտի նիւսթիլ-
նը իճրաթլա թատիլ իթմին:

Յագաթ շունա, եանի, պիրպիր-
լէրի իլլէ իթթիֆագ ու մուհագլէթ
իւղէ պուլունագ էֆիքեարըն, միւ-
սլիսթիլի իրիսթիան միլլէթլէր մի-
անէսինտէ չօլուգ իլլէր վարմը օլ-
մատըքտա ագլ իրիսթիանէքտէյիլ:
Մէզքիւր միլլէթլէր, թարաֆէյիտէն
պիրպիրլէրիտէն մուսլիմէթ իթմէյի
պօրճու պուլունտուղլարը հալտէ,
մուղայիլի օլարագ, պիրպիրլէրիտէն
վէսվէս իլլէմէքտէ վէ պիրպիրլէրի
հագըքտա սույի զանլարա գահիպ
օլմագտա տըրլար: Էրմէնիլէր, րու-
լար, Պուլկուլար, վէ Եհնուտիլէր,
պիրպիրլէրիտէն այըր էօմիւր կէշի-
լիլլէր, վէ հէր պիրիսի, քէնտիլլէ պէ-
յէնիպ, քէնտիսիլի ագլը վէ զայիլի-
հիւմ վէ զայիլիհիւմ զանլար իթմէքտէ վէ
քէնտիլլէր մատա, մէզքիւր խաս-
սէլէրին սայիր պիր միլլէթտէ պուլուն-
մաթնա իթիմաթ իթմէմէքտէ տիր:

Հալ պու քի, էմրաղը նէֆանիլէ
վէ պիրթարաթլըք պիր աղ պէր թա-
րաֆ իտիլիլքտէ, մէզքիւր միլլէթլէ-
րին քեաթիլլէրիտէն, վագը պիր պիր-
լէրիտէն ֆարգը ֆագաթ աղա ին-
քեար գապուլ իթմէզ խասսէլէրէ մա-
լիք պուլունմագտա օլտուղլարը գ-
լարա անլալըր:

Մէզքիւր միլլէթլէրտէն հէր պիրիսի
իճրա օլունան թեգատտիւմէրի կէօր-
մէք վէ հագըքաթը հալի իգըրա իլ-
լէմէք իլլին էլ վիրի քի պիր տէֆա
գօնչուսուլուն իւղէրինէ աթիք նի-
կահ իլլէսին: Միլլէթլէր, պէշէրիճէ
թարաֆէյիտէն պիրպիրլէրիտէն հա-
լինի թէֆթիլէ գալըքըքլարընտա,
իլլէրին նէ հալտէ պուլունտուղունու
պիր էլիճէ անլամահա վէ պինաէն ա-
լէյի արգու օլունան իթթիֆագըն հու-
սուլինէ գաթու ալըլը:

Եանլը էֆիքեարլարը պու սուրէթ-
լէ տօղրուլմագլըք տէրիհտէ իլլէ-
մէսինի հիւքիւմէթտէն իսթէյիլլէրի
Պու պագտէ հիւքիւմէթի միւսալիլ-
լէսի, գիւստէ գարալը տըր նէթէ-
քիմֆայիտէրի: Մէզքիւր վագիլլէ, հէր
պիր միլլէթտէ պուլունան ագլը վէ
տիրալէթիլ ատամլարտա տիւշէր: Լա-
զըմ օլան իթթիֆագը հուսուլլէթլէրի-
մէք իլլին քէնտի միլլէթտալարը իւ-
զէրինէ թէհասիլ իլլէթմէք, թէֆէք-
քիւր սահիպի, ագլը վէ թէգպիլլէր
ատամլարըն իլլէ տիր:

Պուլարտան հէր պիրիսի, ատալլէթ
վէ իթթիֆագը, տէյիլ նագաթիլլէ,
իլլա ֆիլիլլէ իճրա իլլէմէյի քէնտի
միլլէթտալարըն նասիհաթ վիրէքէք,
միլլէթլէրին պիրպիրլէրի իլլէ տօթա-
նէ սուրէթտէ իթթիֆագ իլլէմէլէրի-
նէ մուսլիմագ օլմագ իլլէթմէլլին
տէրիհտէ իլլէսին:

Պու թարգ նիւսթիլ իւլարիլլէ սահի-
պի օլան ատամլարըն տուրմագըքըն
չալըմալարը իլլէ, միլլէթլէր պիրպիր-
լէրինէ խօր կէօլիլ պագմատան վաղ
կէլիպ, միլլէթլէր կիթտիլլէքտէ ատա-
լէթ իւղէ պիրպիրլէրի իլլէ իթթի-

ֆագ իթմէքտէ չալըմագլար տըր,
վէ միլլէթլէրին գուլլէթ վէ սէհատէթի
հալլէրի հասը իսէ, իթթիֆագ տըր:
(Թիւրքի)

Իլպու ճիւմա կիւնիւ էօյլէ նամա-
ղընտան սօնրա, զաթը հագըթթի Շա-
հանէլէրի, Էրզրում վալիսի վէ տէօր-
տիւնիլ օրտույի հիւսանու միւշիլի
Սալի բաշա հագըթթիլլէրի իլլէ եարթմ
սաթթտան զիւստէ միւքեպլէմէ իլլէ-
միլլէր տիր:

Ջաթը հագըթթի շահանէլլին պի-
րինի եալլէրի հարպը Մէհմետ բաշա
հագըթթիլլէրին, Մէհմետի նըշանը գի-
շանըն իքնիլլէրի իլլէթպիլլէրտէն պիր
գըլթա իհսան օլունմուշ տուր:

Նաթը քի տիւնքիլ նիւսթիլլէ
պիրտիրմիլ իսթը, րում բաթթիլլէ հագ-
ըթթիլլէրի, ումուլի մէճիլլին գարալը-
նը Պապը ալիլլէ թէպիլլէ իլլէմիլ իտի-
Սատրագաթ հագըթթիլլէրի, րաթիլլէ
հագըթթիլլէրին թագըլլէրինէ ճէվապ
օլարագ, հիւքիւմէթի սէնիլլէնին,
Պուլկուլարը հագըքտա օլան ֆէրմա-
նը շահանէյի մէվգըլի իճրաեք վաղ
իլլէմէքլլէ մէհպուր պուլունտուղու-
նու պիրտիրմիլ տիր:

Պինաէն ալլէյի պիր դաշ կիւնտէն,
Պուլկուլար, քէնտիլլէրինէ մալսուս
պիր բաթթիլլէրին իսթիլլէրի իսթէքլէր
տիր:

Ջագիլլէր միւշիլիլլէր Սլանագ
Մուսթաֆա բաշա հագըթթիլլէրի, սօգա-
լարտա ուլղունուլ թալլի ու հարէ-
թթիլլէ պուլունան աթըր նէֆէրա-
թըն ալլը ու կիրիթիլլէ իլլէսինլէր իլլին
գալթիլլէ մէրքէլլէրինտէ պիր թա-
գըմաթը պէթթիլլէրինտէ տիր:

Պունտան տա մատա, բաշայի միւ-
շարիլլէյի հագըթթիլլէրի, Պիլ բաղարըն-
տա էսքի աթըր րուպար սաթթիլլէ-
րին եասագ իլլէմիլ տիր, շիւնքի պիր
թագըմ հայտուտար, գալթիլլէրին
էլլին կէշմէք իլլին աթըր րուպա-
լարը կիլլէմէքտէ տիրլէր:

Իլ պու սալը սապահըք, իսթան-
պօլտա իսթան իսթան 300 նէֆէրէ եա-
գըն Պուլկուր պաղլէպանլար, հալիլլէ-
րի օլան Սէն-Թիլիֆօն նամ աղիլլին եօր-
թուսունու թուլթուպ, պունտան պէօյ-
լէ ասլա րում քիլիսէլլէրինէ աեագ
պասմահաթլարըն տալիլլէրի եէմին
իթմիլլէր վէ քեաթիլլէրի պիրտէն, ֆէ-
նէրտէքի Պուլկուր քիլիսէլլէրին կիլթ-
միլլէր տիր:

Մէշէլլէրիլլէր նէգըքէն, Մ. Լ. ի-
թիլլէր իթթիլլէրին հիւքիւմէթի
սէնիլլէրտէն ալմագ իլլին, թըրիլլէր-
տէքի պիր թագըմ պանքըլլէր թա-
րաֆընտան պիլ վէքեպլէ Տէրի սա-
տէթէ կէլիլլէ տիր:

Իլ պու բաղար կիճէսի, պիր թա-
գըմ իլլէրըլլար, ֆէրի քէօյնտէ պիր
պագալ տիւքեանընտէն տուլարըն
տէլիլլէ, իլլէրինտէն պիրիսի, պալըն
մէզքիւր տէլիլլէրին իլլէրի սօգար վէ
չապալանա չապալանա կիւնպէլա եա-
լը պէլլինէ գատար տէլիլլէրին իլլէրի
սօգուլուր, Ֆագաթ գարըն պէօյիլլէ
օլտուղունտան, պաճագլարը սօգագ-
տա վէ էլլէրի իլլէ պալը տիւքեանըն
իլլինտէ գալը, շէօյլէ քի արգատաշ-
լարը, աեագլարընտան թուլթուպ տի-
շարը շէքմէք չօգ չալըլլէրի իսթ տէ,
ասլա քեար իթմէյիլլէ, նէ իլլէրի կի-
րէպիլլէր վէ նէ տէ տէլիլլէրին տիւշա-
լը չըգապիլլէր տիր:

Պագալ, օլան շաթաթտէ իլլիլլէրի,
անլէր իլլէ աշաղք իլլէր, վէ իլլէրըլլէր
տէլիլլէր իլլինտէ սըգըլլէր գալըլլէ օլտու-
ղունու կէօրտիլլէր, էլլին պիր ս-

իւս ալըպ, պիր էյիճէ բաթագլար վէ
էլլէր արգատաշլարը, տիւշարտան ա-
եագլարընտան շէքէ շէքէ տէլիլլէրտէն
տիւշարը չըգարմասալար իտի, շիւքէ-
սիլլէր քի պագալ մէրգուլուն բօս-
թունու չըգարմագ իտի, մէրգուլ-
տէլիլլէր, անլէր րաթ իլլէրիլլէ,
քեաթիլլէրին տալիլլէ տէրտէսթ իլլէ-
միլլէր տիր:

Գագալ, պունլարը թուլթուպ իլլին
արգալարընտան գօլտու իսթ տէ եէ-
թիլլէրտէ, Ֆագաթ, գօլ կէլլէր զապ-
թիլլէր, անլէր րաթ իլլէրիլլէ,
քեաթիլլէրին տալիլլէ տէրտէսթ իլլէ-
միլլէր տիր:

Սլանագ րէթթըն պիր թէլլէ-
րաթը հագըքտա Նօր զաղէթաթըն-
տա շու վէճ իլլէ օգուլունու տուր:

Թայմըլ զաղէթաթը, քի պու կիւն-
քի կիւն աղընա էսէնիլլէր իլլէմէք-
տէ տիր կիպի կէօրիլլէր, իսթանպօլ-
տան շէֆիլլէր պիր թէլլէրաթ տէրճ
իթմիլ տիր, մէզքիւր թէլլէրաթ, իհ-
թիլլէրտէն օլտուղու իւղը, մատա-
րալըքտան պաշաք պիր շէյ տէյիլլէ,
Մէզքիւր թէլլէրաթ նէգըքէն,
կիւնա Սլանագ հիւքիւմէթի, Սլանագ-
լարըն հարէքթիլլէր իսթանիլլէրինէ էօն
աեագ օլմաթ իլլին Սլանագաթ տալլէթ
օգուլունու իսթ, Մէզքիւր հալմատիսին,
հէր ճիհէթլէ, ապէսլաթ տէն իպարէթ
օլտուղունու իսթաթ իլլէմէքտէ հաճաթ
կէօրմէյիլլէ, Մէզքիւր թէլլէրաթ հա-
լատիսինի վիրէլլէրինտէ տալլէրին վէ
պու թարգ ֆէնա մատաղալըքլարա
շէրիք օլմաթնա թէհամիլլէր իսթիլլէր:
Կիւնիլլէր պիրիլլէր թայմըլ զաղէ-
թաթը գալըքա եագա քի Ուէսթմի-
նաթըն ուլա քիլիլլէր, կիճէլլէրին
Մանլէսթլէր վէ եալթու իթթիլլէր
նագլ օլունմուշ տուր, Սլանագ րէթթ-
թը, անիլլէ մէզքիւր հալմատիսի տիւն-
եանըն աթթիլլէ քէօյնտէն պիրտիլլէք
տիր:

Իլ պու չարլէմպիհ սապահըք,
ճիպալիլլէր պիր իսլամ քաթըք, միւշ-
թէրիլլէրին Սլանագաթ օլունա չըգար-
տըլլէ էսնատէ, քաթըք իլլինտէ ֆիւճ-
ճէլլէր վէֆաթ իլլէմիլ տիր:

Թէհանտան ալընա սօն իսպէր-
լէր, գըլթըլլէր չօլուգ գըլթըն իթ-
մէքտէ օլտուղունու պիրտիլլէրտէ
տիրլէր: հէր թարաֆտան պիր չօգ ի-
եանէ կէլլէսլիլլէ, սէֆիլլէրին էօնիլլէ
եալալլէ եալալլէ ալընմագտա իլլիլլէ:

ԹԻԻՃՃԱՐԻՅԷ

Լիվրբուր 12 փետրվար
Միլլիլիկ Նիւի 0րլանս բամուլու,
Էլլա 11 1/2 տան 5/8
Սաթը 12,000 պալա
Բամուլ Բոլաղալ տուրիլլէ

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

Լանդա 13 փետրվար	
Լանդա Ումուլի	49-1/2
1869 խթիլլարալ	59 3/4
1871 խթիլլարալ	71
ԳԱՆԱԹԱ ԲԻՆԱԹԱ	
Լանդա 2 փետրվար ալալալ գալա	52-20
» » 3 » Սապահ տըլլէր	53-24
» » Սաթ 6	55-16
Խթիլլարալ 1863	528-
» 1865	523-
» 1869	295-
Սաթիլլէ թէլլէրալ	10-25
Գրէթիլլէ	15-20
Երմէնտէքիլլէր մէլիլլէրի	163-
Թրաթիլլէր Նիւսթիլլէր 1200 զալ իտիլլէր	
Արճիլլէր ԲԵՆԱԹԱ 3 ֆետրվար	
Ենիլլէր Լիվրբուր	109-08

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԻՐ

ԻՆԿԻՍԻԹԻՐԱ ԱՄԵՐԻԳԱ

Լոնտրա, 12 փետր.

Տէյլի թէյէկրաֆ զազէթաւոր, տիւն-
քի թարիխէ օլարազ Պէրլինտէքի
մուկալիւրնտէն պիր թէյէկրաֆ ակազ
կըլէմիշտիր. մէջքիւր թէյէկրաֆն պէ-
եանքնա նէզարէն, Մ. տը Պիզմարգ
մէյտանտա օլան մուարազանէհալլի-
լէմէք իշին, թէյվասսիւթ կըլէմէքիլի,
Լոնտրա վէ վաշինիլթըն գապինէթօ-
լարընա թէյէկրաֆիլէմիշտիր:

Վաշինիլթըն 12 փետր.

Պուրա զազէթաւոր, ինկիլթէրա
իլէ մուհարէպէ իտիլմէսինին միւմքին-
սիզ օլուուլունու պիւրիպա, էկէր ին-
կիլթէրա, վաշինիլթըն ահանամէսին-
տէն էլ չէքէնէք օլուր իսէ, մէջքիւր
ահտնամէ իշին աշլան մուարազէրաթ-
տան էլվիլէ, իշլէր նէ հալտէ իտի իսէ,
էինէ օլ հալտէ գալըպ, եալընք կիզ-
լի պիր գալըպ մէվնուտ օլաճազ վէ
պու սուրէթլէ, ինկիլթէրա, սա-
յիր տէվէթլէր իլէ մուհարէպէնէ
թուլթուլունուտ, թաշթը թէյէկրա-
քէտէ պուլունաճազ տըր:

Լոնտրա, 13 փետր.

Վաշինիլթըն հիւքիւմէթի, ինկիլ-
թէրա հիւքիւմէթի թարաֆընտան իր-
աւ օլունան նոթաեա հէնուզ ձէվապ
վիրմէտի:

Բրէնա տը Պիզմարգ, ինկիլթէրա
վէ Ամէրիգա գապինէթօլարընա թէ-
վասսիւթ կըլէմէքիլի թէյէկրաֆ կըլէմիշ-
տիր տէյի Տէյլի թէյէկրաֆ զազէթա-
պընըն վիրտիլի հալտաթիս, թաասիրգ օ-
լունամտը:

ԱՆՍԱՆԵԱ

Պէրլին, 13 փետր.

Բրուսիանըն Տիէթ նամ միլէթ մէճ-
լիսի, մէքթէպլէրէ նէզարէթ իտիլմէ-
սինէ տայիր գանունու գապուլ կըլէտի:
Բարապարըն իտարէսի թաշթընտա
պուլունան մէքթէպլէրին հիւքիւմէթ
թարաֆընտան կէօզէթիլմէլէրինէ տա-
յիր գանուն լայիհասը, 155 գուրաեա
գալըք 207 գուրա իլէ թաշին օլուն-
տու:

ԻԹԱԼԵԱ

Բոմա 13 փետր.

Ժէնէրալ Շէրման, Գըրըմա վէ Դալ-
գաեաեա տալի կիտէճէք տիր:

ԱՎՍԹՐԻԱ-ՄԱՃԱՐ

Վիեննա, 13 փետր.

Մէպուսարտան պիրիսի, Ֆրանսա-
տա թիւճճար կէմիլէրինտէն ալընան
վիրիլէրին էլի քիւմէսի վէ եէնի գա-
նունտան, Ալթըրա թիւճճարլարընա
իսապէթ իտէճէք զարարըն նէթիճէլէր
հազգընտա վիւքէլաեա պաղը կէօնա
սիւալլէր կըլէմիշտիր:

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիս 13 փետր.

Ումուլմէն էօյլէ դանն օլունուր քի
Ալապամա մէսէլէսինին նէթիճէսի, ին-
կիլթէրա իլէ Ամէրիգա միանէսինտէ
գաթի մուարազէրաթ օլունամաթնտա
գարար գըլմաեաճազ տըր տէյի:

Սապըգ իմէլաթօրուն գապինէ-
թօսու լէյիսի օլան վէ Դօնիթի մէպու-
սու պուլունան Մ. Դօնիթի վէֆաթ կը-
լէտի:

Սէն չէհիլ էմիլին Մ. Լէօն Սէյ մէ-
մուրիէթիլին տէվաթ կըլէմէքտէ տիր:
Պոնաբարթ թարաֆտարը Մ. Բուէ,
Դօրսիգաեա վէ հասան իսլահաթ թա-
լապ իտէն Ֆըրգաեա Մ. Լըբուգ Լիւր-
տէ, վէ ուսուլի աթիլգա թարաֆտա-
րանընտան Մ. Լաղէ տալի, Դօնիթ—
տիր—Նօրտա մէպուս նասաթ օլունամուշ-
լար տըր:

Սօլ մէրքէզ մէպուսարը, միլլէթ
մէճլիսի ազալարընտան պիր գըմաճէ-
րինէ սայիրլէրին նասաթ իտիլմէսի, վէ
իլլինի պիր գալարա իհտաաթ գըլմէք-
տա պիր գանուն լայիհասը հազըլա-
մազտա տըրլար: Մէջքիւր գանուն լա-
յիհասը ահաբաճէնա, Մ. Թիէր, գա-
տը հաեաթ իւզըրէ լէյիս օլաճազտըր:

ՀԻՆՏԻՍՍԻԱՆ

Պոմպէյ, 13 փետր.

Հինտիսիան վալիսի լօրտ Մաեօ,
էօլտիւրիւլտիւ: Պոմպէյտէ թէյա-
սիւպիւք եիւզիւնտէն պէօյիւք պիր
հէեէճան հիւքմ կըլէմէքտէ տիր:

Լօրտ Նարիէր, մուվազգաթ սու-
րէթտէ, լօրտ Մաթօնուէ եէրինէ կէ-
միշտիր:

Լոնտրա, 12 փետր.

Հինտիսիան վալիսի լօրտ Մաեօ,
մահը հալին 7 սինտէ, քիւրէյէ հիւքմ
օլունամուշ պիր Միւսիլման թարաֆըն-
տան էօլտիւրիւլտիւ: Հիւքիւմէթ, գա-
թիլի մէրգումուն, քէնտի շալսի ին-
թիգաճըն ալմազ իշին միւմալիէյհի
էօլտիւրիւլտիւ օլունուլունու վէ պու իշին
հիւք պիր բօլիթիգաճա մանէաթ պու-
լունամաթընը պիւրիլմիշտիր:

ՈՒԼԱՆ-ՊՈՒՂՏԱՆ

Պուքրէշ, 13 փետր.

Պու տէֆա, Եէհուտիլէյէ գալըք
օլունան թազեիգաթ իհրա իտէնլէրի
աիւզ ու կիլիֆիթ իլէ ճէզալարընը վիր-
մէք իշին հիւքիւմէթ թարաֆընտան
պիր թազըմ թէյապիլէր իթիլիսազ օ-
լունամուշ տուր: Մէջքիւր թազեիգաթ-
լարըն, Մօլտօլիստա պուլունուպ տա
հասան իսլահաթ թալապ իտէն Ֆըր-
գանըն թաշիլգիլիլէ իհրա իտիլմիշտի-
տուլու պու կիւնքի կիւն թաասիրգ օ-
լունամուշ տուր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Շու աթիլտէքի մէքթուպու, հէր
նէ գաաթար նէզաքէթիլմիլէ գալըք ի-
սէ տէ, չէֆգաթ ու մէրհամէթ հազ-
գընտա պիր միւլէսսի նասաթիլ օլ-
տուլունտան, պիլիֆիթիլսար տէրճ ու
պէեան իտէրիլ:

Պէլիլիթաշ 1 փետր. 1872

... Խորագիր:

Կա՞յ արգեօք Հայ մի՞ որ Ձեր շարաթ
օրունան թէրթը ուշադրութեամբ կարդայ,
և սորտին մէջ ուրախութիւն և խանդ չ'իզայ:
Ո՞վ չը հրճուիր երբ որք ու անպաշտպան օ-
րիորդի մը բարեբարներու ձեռքը պատըս-
պարուրը կը լսէ, որ սիրտ չը փոքիլի երբ
զգացում, սիրտ և շարժում միանգամայն
կը տեսնէ իր ազգակցաց ոմանց վերայ: Ա-
մենք կը հրճուին, ամենք կը յուզուին,
բացք բարեք գործելու նիւթապէս ձեռնհաս
չառ հարուստ ազգայինք ալ տախալին ան-
օգուտ ազգասէ, ներու ցանկը ստուարաց-
նիկ զատ օգուտ չունին:

Ներու ի ինձ ընէ որ ողորմածսիրու-
թեան և առաքինութեան վերայ Ձեր ըրած
խորհրդածութիւնները պո՞ւ մը ալ աւելի
խանդ ներշնչեցին յիս, վասն զի գաղա-
ղաբար կան մեր ազգին մէջ այնպիսի հա-
րուստներ, որ կը սոսկան և կը վախճան
բարեգործութենէ, թշուառ կարօտալի մը
գողգործուն ձեռքը այնչափ կը վախճան թօթ-
ուելու, որպէս թէ պալ ու սառած օձ մը
բռնիկէ զոռւանային: Տնարիտ բարեքը
չարազործութեան մէջ որոնող այս հրէշե-
րուն առաքինութիւնը առեղծուած մ'ի
գարծեր...:

Արդ՝ տէր, Ձեր այն խորհրդածութիւն-
ները որոնք մէջ բնական օրէնք և փիլիսո-
փայութիւն սոս ասարակ կը փայլեն, այն
խորհրդածութիւնները վերստին կարգաւ
կը հրուիրեմ զամեն վշտակից ազգայինս,
վասն զի այն տալիսուն մէջ պիտի գտնեն
իրենց միտքարութիւնները, այն քաղցր
ցօղ որ մարդկութեան թշուառութիւնը ող-
բացող գրիշներէ կը կաթէ, թող կարգան
դայն առկամ մը հարուստ քարացալ սըր-
տերը և թող վերին՝ ալքաթին դառն ար-

ցունքները խմելով հնչաւոցող բռնաւորները
թող կարգան դայն և բանան իրենց սըր-
տերը՝ ուստի սէր և դուրս առաւորէն
զուրա թող զեղուն՝ վերջապէս տղէտին
պարգաւտութիւնը իրենց փառասիրութեան
յագուրդ տուող կեղծաւոր դիտուններ թող
կարգան զայն և թող սթափին իրենց խո-
րամակուրթ լինենք և ազգը մոլորեալ ճա-
նապարհներէ ետ գարծնելով առ օղորդէն
թող յառաջադիմութեան անխորտր ուղին:

Արդ՝... Խորագիր, ընդունելով ներ-
կայս որ զգացմանս անկեղծ հայելին է,
հաճեցէք գետեղէլ Ձեր ազգօգուտ լրագ-
րոյն մէկ անկիւնը:

Միամ ևւ

Յ. Բ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՇԵՐՈՒԹԻՒՆ ՎԱՐՈՒՄԱՆԻ ՍԱՍՏԻԱ-
ՅԱՄԵՆԻ ԻՎԱՆՍ ՍՐՄԱՇՈՒ

Այսօր առանց առարկութիւններու շատ
գիւրիւն է ապացուցանել թէ՛ ուրախ օգ-
տակար է ուսումը, և ուրախ արդարանա-
լի չեն ուսման համար անհոգութիւնները:
Աշխարհի հին և նոր դարուց երեւելի սար-
բերութիւնը սարք ձեռքն եղած է: Մար-
դը իւր յատուկ ձիւրերուն, խեղճին և ա-
զատութեան կողմանէ ազնուագործող մեծ
հնարքը ուսման կամ գիտութեան հնարքն
է: Ամենուս իւր բովանդակ կարեւորու-
թեամբ ծանօթ և ամեն անգամ փորձուած
հմարտութիւնն սա է հիմնը: Ուսումը պէտք է

Եւրոպայի ազգաց յառաջող իմութիւնը
կամ լոյսը մեր աչքերը խողովէ և կամ քա-
ռաւուն ամբիւրէ ի վեր է՝ որ ամեն եկե-
ղեցւոյ մօտ դպրոց մ'ալ չ'ինած եմք: Միւր-
ները շատ քիչ մարդիկ կ'ընտան զպրոց-
ներն իւր այնպիսի տեղի՝ ուր մարդկային
միտքն իւր անուղղ պիտի առնու: Ժողո-
վրդին մեծ մասը նամակ մը գրելու, պար-
տապանի անուն նշանակելու, առ և տուր
գրելու շարի և բան սորվելու բաւական կը
համարէր: Մէկ մասն ալ դպրոցները եկե-
ղեցւոյ սրահին մէջ չ'ընտան տեսնելն կը
համարէր՝ թէ հոն դպրութիւն ընելու և
ժամերդութիւն կատարել սորվելու շարի
բան միայն պիտի աւանդուի: Սակայն ուս-
մունքը ուրեք-չորս է, միայն զի մը զը-
րեն ալ չէ, այլ Սկիւրտեան մեծ առածին,
Մաշիլիլի իմաստասիրական հմարտութեան
խոր գիտութիւնը, այսինքն ուսանել թէ
ինչ է մարդը, ինչպէս է սկիզբը, ո՞ր կը
նայի վախճանը աշխարհի հետ՝ յորով միապ-
րի ինչ կապակցութիւն ունի, ինչ են իր
նմանները, բնութիւնը, Աստուած կամ ի-
րաց առաջին պատճառը: Գլորոցներուն բուն
կարեւորութեան կէտն ուրեմն պէտք եղաւ
ծուն շարի չանչնջուելն, խորայնացուց քա-
ռաւանակայ անապատական թախտուովին
պէս, փոխանակ աւետեաց երկիրը կամ
հմարտ կրթութիւնը ձեռք բերելու, հոս
հոն կը ասորեքերնը, նապատակին մերթ-
կմտեանմը՝ մերթ կը հեռանամք: Եւրո-
պայի լուսաւորութիւնը լրտեսողներուն մեծ
մասն ալ, դժբաղդարար, Յետուայ և քա-
ղերայ լրտեսակցներուն պէս, ազգը խոր-
տուցանող կերպարանք երեւալով, ուս-
մունքը աւելի ստեղծման առած են շատերը՝
քան մեծամեծ բարեքներու անկողութիւն-
ուստի մշտնջենաւոր շրթներ և իրարան
ցուցներ զպրոցները հոն թողած են՝ ուր որ
էին երբեմն:

Ուսմունքներն ընտրելու և աւանդելու
կերպին մէջ հասարակաց դատաւարանք քա-
նէ որ զեւ մէկ ուղիղ տեսութեան մէջ
ժողոված չէ, թաղային կամ հասարակային
մատակարարութեանց ներքեւ գրուած որ
և է վարժարաններ հաւանական է կար-
ծել թէ չ'պիտի կրնան յաջողիլ բուն ուս-
ումը ձեռք բերելու: Երբեք տեսնուած գիտու-
թեան թիւնը տեղափոխել վերջնէ չէ, կամ
ինչպէս թաղային արդեան զպրոց մը թա-
ղին՝ ուսմունքը սիրով քիչերու և չ'իրող
շատերու ազգեցութեան ներքեւ կը զարգա-
տի, նոյն և մի վտանգներով ուրիշ որ և
է ո՞նց տակ մտած գլորոցներն այս գիշե-
րութեալ ըլլան՝ թէ չ'ըլլան, կը զարգան
չեն կրնար շարունակել, և կը կազան կամ
կիսափառուին: Ասոր օրինակ տալու հարկ
չունինք, ամեն խեղճ զուտ մարդիկ հա-
մուռած են: Ուրեմն օգուտութեան արժա-
նի գործ կկատարեն անոնք՝ որ ամեն ազ-
գեցութենէ և ամբողջութեւ դատաւարանէ
անկախ գիշերութեալ վարժարաններ կրա-

նան, միայն, երանի՜ թէ, ջանան միշտ
հմարտ կրթութիւն տալ, կամ հայոցն
բազմը կրթել, և ոչ թէ հայը խելով վրան
եւրոպայի պատուաստել:

Մենք ալ ասկէ աւելի նշանաւոր ծառա-
յութիւն մը չէինք կրնար խորհել և կատա-
րել Եկեղեցւոյ և Ազգին համար: Փայլա-
քելով որ կարելի եղածին շարի ուսումը դիւ-
րամատոյց ընենք, բացինք այս տեղ գիշե-
րութեալ նոր վարժարան մը ընդ հովանա-
ւորութեամբ և պաշտպանութեամբ տիրու-
ւոյն մերոյ ամենօրինեալ շարխարան սուրբ
Աստուածածնի:

Մեր ազգին ծնողք՝ որ իրենց որդւոց
վրայ մտքի կրթութեան և բարի քաղաքա-
ցութեան հետ երկիւղած և բարեկրօն դաս-
տիարակութիւնն ալ կ'սիրեն, մեծապէս դու-
ր պիտի ըլլան մեր այս ձեռնարկութենէն:
որովհետեւ բուն հայկական վանքի մը մէջ
զուտ հայկական դաստիարակութեամբ սըն-
եալ վերադասաններու և դաստիարակաց
ներքեւ կրնան կրթութիւն ոչ ինչ իւրեւրագ
քան որչափ կոտորածուարօլոյ մայրաքա-
ղաքին մէջ:

Այս դպրոցին մէջ պիտի աւանդուի.

1. Ուսումն հաւատոյ ըստ վարդապետու-
թեան Հայաստանեայց կաթողիկէ
եկեղեցւոյ:
2. Ուսումն հայկական լեզուի կատարեալ
և ոչ վեր ի վերոյ, մինչեւ բանասի-
րութեան տեսականները:
3. Գաղղերէն:
4. Տառնիքէն:
5. Պատմութիւն սրբազան.
- » ազգային.
- » ընդհանուր:
6. Պատմական հմտութիւն Եւրոպայի
քաղաքակրթութեան:
7. Քաղաքական տնտեսութիւն:
8. Երկրագործութիւն:
9. Աշխարհագրութիւն:
10. Թուաբանութիւն:
11. Գրաչափ:
12. Երկրաչափութիւն:
13. Տնտեսականութիւն:
14. Գծադրութիւն:
15. Նկարչութիւն:
16. Բնագիտութիւն:
17. Փիլիսոփ. շոգեբանութիւն:
- » Տնտեսականութիւն:
- » Բարոյալիտութիւն:
- » Աստուածաբանութիւն:
- » Պատմութիւն:

Ուսմանց այս տեսակները ջանկի մը վը-
րայէ ժողովելով օրինակած չեմք, այլ որոնց
որ դաստուանները զրեթէ աւանդ պատ-
րաստ ունինք:

Աշակերտաց կերակուրը, անկողինը հա-
մազդեսալ, լուսացը, կարկառը, գրոց և
թղթոց և գործեաց ծախքերը դպրոցը կը
հոգայ. իսկ սովորական հանդերձները, և
թէ՛ արձակութիւն թէ՛ ուրիշ զէպքերով կը-
թեւեկութեան և թէ՛ նամակներ և ուրիշ
կարասիներ փախողներու ծախքերը ծնողք
պիտի վճարեն: Արեւմտային և ուրիշ մարմ-
նաւոր պիտոյնց կողմանէ միապէս պիտի
խորհիմք թէ՛ ի գծութեան և թէ՛ ի շաշա-
լութենէ՝ մտադիր ըլլալով միշտ հետեւիլ
առաջարանական կանոններու:

Ի փոխարէն դպրոցական ծախսոց՝ որք
ի վեր անդր նշանակուեցան, իւրաքանչիւր
աշակերտի ծնողք պիտի վճարեն տարեկան
քսան և վեց լիրա յոսանեան: Կէտք, կամ
15 լիրան, աշակերտին դպրոց մտած ա-
տենը, կէտք ալ վեցերորդ ամսուան վեր-
ջը պիտի վճարեն, և այնպէս հետեւիտէ
որչափ ատեն որ ուզեն թողուլ իրենց դա-
ւանները:

Վարժարանը բացուած կհամարուի ա-
ռաջիկայ մարտ ամսոյն սկիզբէն, և այնու-
հետեւ աշակերտը կընդունուին ամեն ամ-
սոյ սկիզբը: Աշակերտաց վարժարան մտած
ատենը իրենց աշակերտութեան տարւոյն
սկիզբը կհամարինք:

Ի Պաշտպանութեան գործակալութիւնը յանձ-
նուած է Յ. Ա. Գալաթեան եղբարց, ու-
րոյց հետ պէտք է խօսուի Չարմաթըլար
եօրուլու ի Գրաստան Հայաստանի թիւ 18:
1872 յունվարի 25 Եղեղեցւոյ Վ. Կաթողիկէ

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԵԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ե. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթատա թէնճէմլիկ ըազարընտա
Նոյն 29 Խրիս խանդանա: